

Tomasz Nowak

Uniwersytet w Siedlcach

GRUPA ŁAWECZKA

Szkice Podlaskie, nr 4 (24), 2026

Vol. III. ŁAWECZKA w PROCESIE projekt Opowieść o El Greco

Wiara w realizację siebie poprzez malarstwo jest podstawą idei, która łączy Grupę Ławeczka. Wyjazdy studyjne - sympozja stwarzają warunki do kolejnego stawania się - odświeżenia swojej optyki postrzegania. Za każdym razem przybiera inne formy; często zaskakujące nas samych...

Tomasz Nowak

Grupę tworzą (od lewej): Aleksandra Rykała, Tomasz Nowak, Maciej Tołwiński, Marcin Sutryk

ile potrzeba wypowiedzenia się, służąca kreacji artystycznej, bywa jednorazowa, o tyle świadomość jest wynikiem nakładania się, dodawania kolejnych intelektualnych zdarzeń, doświadczeń, przeżyć. Materiały zebrane podczas naszych sympozjów pozwalają na wzbogacenie treści poszukiwań malarskich, prowadzonych przez każdego z autorów tworzących Grupę.

Grupa Ławeczka pod Museo de Santa Cruz w Toledo

Program sympozjum malarskiego „Opowieść o El Greco” w swej treści odniósł się do obiektów El Greco w Madrycie, Illescas oraz Toledo. Doświadczenie wyjazdu, wzbogacone zostało bezpośrednim kontaktem z dziełami tego artysty (często obiektami pochodzącymi z prywatnych kolekcji oraz dziełami prezentowanymi po raz pierwszy w jednym miejscu - Museo de Santa Cruz w Toledo). Owocem sympozjum, które odbyło się w dniach 17 - 26 listopada 2014 roku, jest bogata dokumentacja szkicowa, fotograficzna oraz filmowa. Każdy z autorów przeprowadził analizę obiektów i zdarzeń, odnoszących się do wybranych prac i przestrzeni El Greco. Ze świadomością niezaprzeczalnego geniuszu artysty z Toledo, podjęliśmy próbę interpretacji malarskiej naszego doświadczenia poprzez indywidualne opowieści o spotkaniu z Jego tajemnicą¹.

Dyscyplina malarstwa, w naszym mieście ma bardzo bogatą historię. Historię tworzoną przez takie postacie, jak siostry Irena i Joanna Karpińskie, założycielki pierwszej szkoły plastycznej na naszych terenach już w roku 1944, Jerzy Tchórzewski czy Zbigniew Tymoszewski, którego twórczość miała znaczący wpływ na obraz polskiego malarstwa współczesnego.

Projekt sympozjum Grupy Ławeczka, oprócz wprowadzenia w świat malarstwa oraz jego ikonografię, ma też pierwiastek edukacyjny, wprowadzający w świat malarstwa komentującego zdarzenia historyczne oraz współczesne realia.

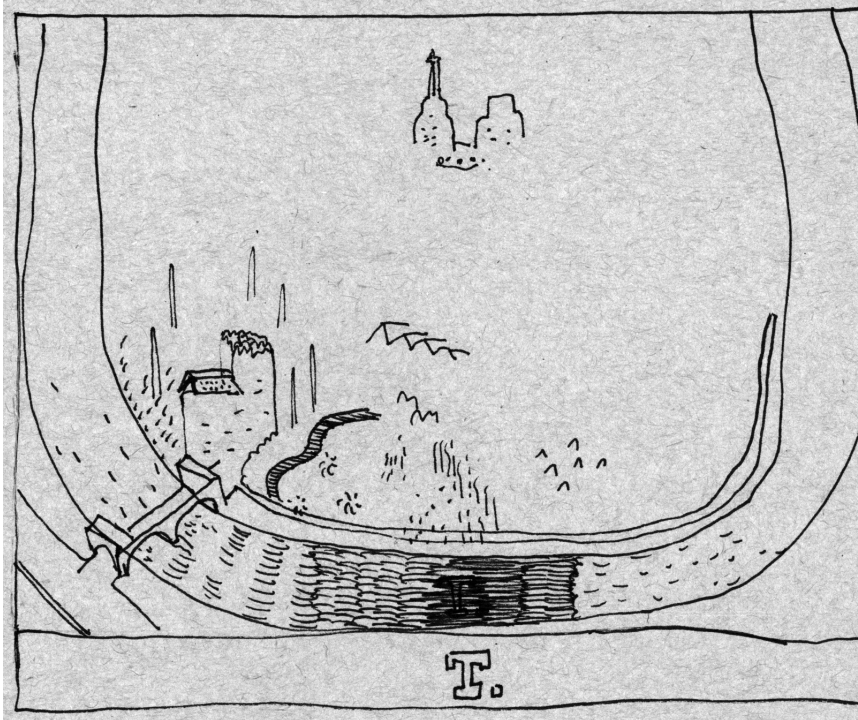
W Siedlcach znajduje się jedyny w Polsce obraz El Greco. Dzieło sztuki klasy światowej jest dumą naszego miasta, stanowi znaczący wkład w dziedzictwo kultury europejskiej. El Greco artysta-mistyk, którego twórczość stale wymaga promocji, mimo wielu starań propagowania oraz tworzenia ciekawych i ważnych wydarzeń eksponujących jego pozycję w historii malarstwa europejskiego i wpływu na współczesne malarstwo.

Jest ciągła potrzeba na przybliżanie postaci El Greco i oddziaływania spuścizny artysty na kulturę i sztukę współczesną. Wiedza dotycząca twórczości artysty potrzebna jest do zrozumienia obrazu znajdującego się w Siedlcach, zaznajomienie z miejscem i życiem artysty w jego najbardziej spektakularnym okresie twórczości. Wystawa stała się zwieńczeniem roku El Greco. Głównym celem projektu było upowszechnianie malarstwa, jako żywej płaszczyzny komunikacji. Wystawa miała zachęcić społeczność lokalną do świadomego uczestniczenia w odbiorze współczesnego malarstwa oraz promocji miasta, w którym znajduje się jedyny w Polsce obraz El Greco „Ekstaza św. Franciszka”.

1

Tomasz Nowak, „Ławeczka” w procesie. [w:] *Opowieść o El Greco. Malarstwo Grupy Ławeczka*, Siedlce 2015, s. 28.

szkic: Maciej Tobwiński

Projekt miał za zadanie przybliżyć wiedzę dotyczącą twórczości i życia malarza Domenikos Theotokopulos zwanego El Greco, z którym Grupa Ławeczka zapoznała się podczas 10 dniowego sympozjum artystycznego, studiując mistrza w muzeach i świątyniach Madrytu, Illescas oraz Toledo.

Podczas sympozjum powstał bogaty materiał dokumentujący miejsca i obiekty malarskie związane z życiem i twórczością El Greco. Materiał ten pozwolił na szerokie spectrum postrzegania osobowości - twórcy i mistyka - jakim był malarz doby XVII w.

Projekt w oparciu o stworzoną dokumentację zakładał powstanie czterech autorskich realizacji malarskich, których premiera odbyła się w Muzeum Diecezjalnym w Siedlcach. Nasze realizacje wpisały się w wielką spuściznę oddziaływania malarstwa El Greco na współczesną sztukę europejską.

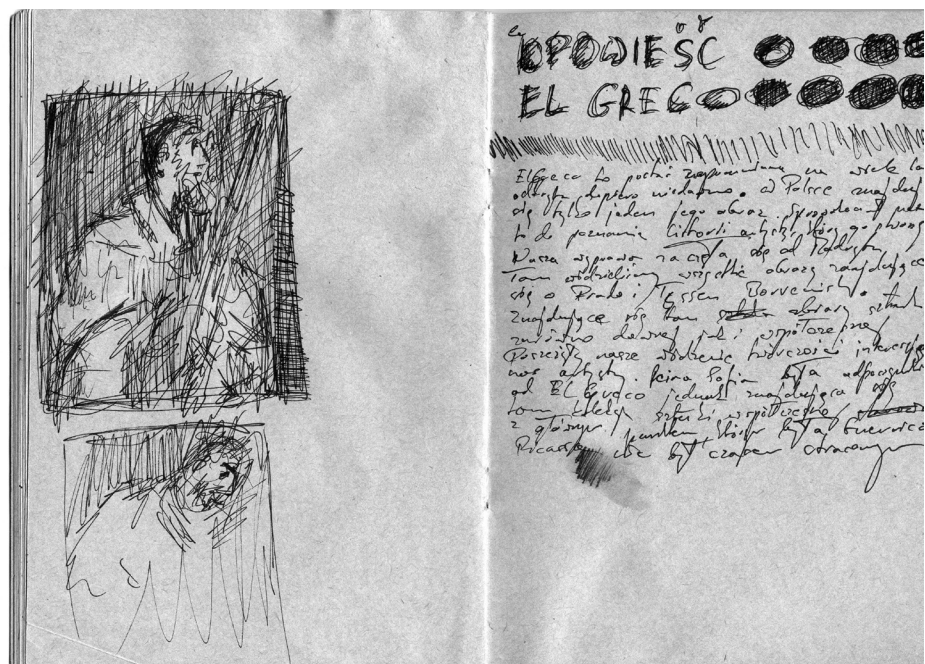
Zapoznanie się z twórczością El Greco poprzez bezpośrednią konfrontację z pracami malarskimi

i miejscami, w których żył i tworzył (Toledo, Madryt, Illescas) - poznanie klimatu i ducha miejsca stało się bogatym źródłem inspiracji. Realizacja tego projektu pozwoliła na odnalezienie mostu łączącego Siedlce z miejscem wykreowania kompozycji, przybliżających społeczności siedleckiej życie El Greco i jego twórczość.

Projekt Grupy w swoich założeniach miał też pierwiastek popularyzatorski, miał zbliżyć potencjalnego odbiorcę do zjawiska, jakim jest współczesny, świadomy przekaz zawarty w medium malarskim. Medium, jako formy porozumiewania się, jako formy dialogu. Środka wyrazu plastycznego,

charakteryzującego kompozycje malarskie, jako swoistego rodzaju „język” uniwersalny, ponad podziałami.

Realizacja tematu w swoich założeniach miała przybliżyć odbiorcy niedoceniany „język” koloru, kompozycji i formy, a tym samym zbliżyć się do zjawiska, jakim jest sztuka współczesna. W ramach projektu realizowane były spotkania z grupami młodzieży z lokalnych ośrodków edukacyjnych, społecznością z pozaszkolnych ośrodków oraz ze studentami siedleckiej uczelni.

szkic: Marcin Sutryk

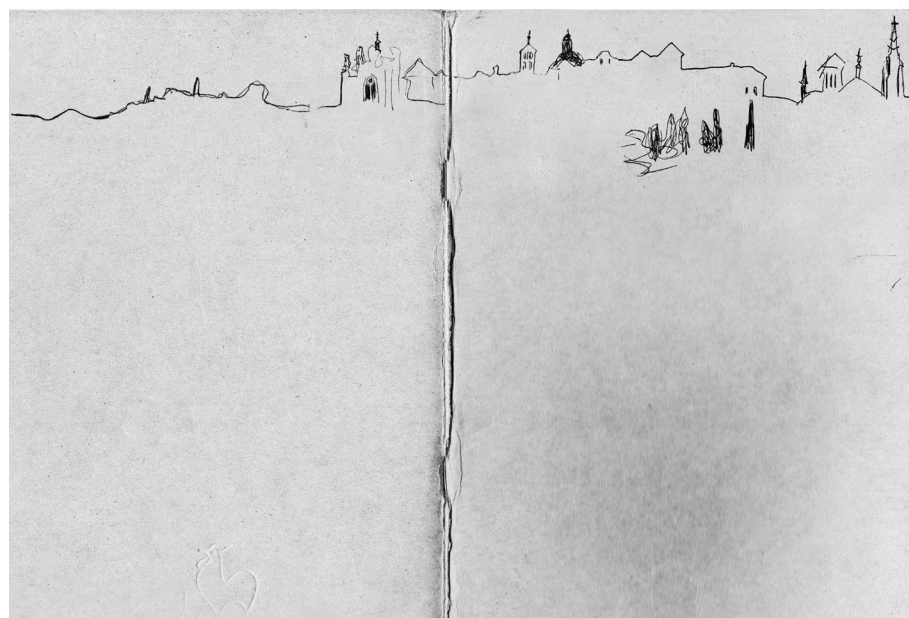

szkic: Tomasz Nowak

Treścią spotkań były charakterystyka grupy Ławeczka i jej rola w budowaniu dialogu poprzez sztukę ze społeczeństwem naszego regionu. Całość projektu zwińczyło wydawnictwo, poświęcone grupie oraz wystawa w Muzeum Diecezjalnym w Siedlcach.

Późną jesienią ubiegłego roku siedlecka Grupa Ławeczka udała się na sympozjum malarskie do miast Półwyspu Iberyjskiego. Motywacją do tak długiej i wyczerpującej trasy było włączenie się

w Międzynarodowe Obchody Roku El Greca, którego jedyny obraz zdobi Siedleckie Muzeum Diecezjalne. Dziś zdecydowana większość prac El Greca upiększa kościoły, zdobi galerie i muzea hiszpańskie. To właśnie przybywanie w licznych madryckich muzeach, podziwianie fantastycznego retabulum kościoła w Illescas, a nade wszystko tak bliskie El Grekowi – Toledo, prymasowska stolica królestwa Hiszpanii – stanowiły impuls, motywację dla prac Artystów. Wiadomo, że o ile wspaniałe reprodukcje obrazów można spotkać w licznych publikacjach, to nieocenionym wprost materiałem dla Artystów staje się bezpośrednie obcowanie z dziełami i miejscami, w których żył i tworzył El Greco. Pobieźnie wykonane szkice fragmentów obrazów, miejsc, widoków, śmiało skróty perspektywiczne pokazane na styczniowym spotkaniu w Miejskim Ośrodku Kultury były wyjątkiem skromną zapowiedzią kwietniowej Wystawy. Zachęcam Państwa do obejrzenia prac siedleckiej Grupy Ławeczka prezentowanej na Wystawie w Muzeum Diecezjalnym w Siedlcach i podjęcia próby odszukania współczesnej interpretacji dzieł mistrza z Toledo².

szkic: Aleksandra Rykala

